

* Kvinner i landbruket

Mens stadig flere **kvinner** finner veien til styrerom i landbruket, er styrelederverv og lederstillinger stort sett forbeholdt menn.

Mannstungt på toppen

Nasjonen har sett på styresammensetning i norsk landbruk, samt ledelsene hos ulike landbruksaktører.

Resultatet er slående: Mannsdominansen er fremdeles tung.

Av seks større landbruksaktører, samvirker så vel som faglag, har kun én kvinnelig styreleder (se faktaboks).

Kvinner i styrene

Styrene i landbrukssamvirkene har siden de fattet eget vedtak om bedre kjønnsbalanse i styrene i 2003, jobbet aktivt med rekruttering av kvinner til sine styre.

– Resultatet er at styrene i landbrukssamvirkene ligger foran styre i næringslivet generelt, sier forsker og sosiolog Hilde Bjørkhaug ved Norsk senter for bygdeforskning.

I studier fra 2015 fant Bjørkhaug at ønsket i landbrukssamvirkene om bedre kjønnsbalanse var godt forankret, og oppfølging og gjennomføring godt tilrettelagt i organisasjonen.

Nå er krav om kjønnsbalanse i styrene i store samvirkeforetak

også lovfestet i samvirkeoven, slikt det er for ASA-selskapene og selskaper med statlig eierskap.

Likevel ikke over 40 prosent

I dag er kvinneandelen i både Tine og Felleskjøpet på 35,71 prosent.

– Det er slikt som kan skje. Det er ikke ønskelig, men samtidig forståelig, sier forsker Morten Huse ved institutt for kultur og kommunikasjon på BI.

Han har forsket på sammensetning av styre, og om kvinner i styret endrer styrets arbeid, og i så fall på hvilken måte.

I Tine skal styret rekrutteres med to medlemmer fra fem ulike regioner i landet, samt ansattrepresentanter.

– Det er mange hensyn å ta, da kan sammensetningen havne på under 40 prosent i en periode, sier Huse.

– Tine oppfyller samvirkeovens krav om 40 prosent kvinnelige eierskapsrepresentanter i styret, og vi tilfredsstiller også kravet om at begge kjønn skal være representert blant ansattrepresentantene i styret. Vi er opptatt av en god kjønnsbalanse, sier rådsordfører i Tine, Jarle Bogen.

Per i dag har ingen andre enn Norsk Bonde- og Småbrukarlag kvinnelig styreleder, eller flertall av kvinner i styret.

– I 1974 var vi den eneste organisasjonen i landbruket som sa ja til at kvinner skulle ha lik rett til odel som menn. Vi har alltid hatt likestilling som mål, derfor har vi også 60 prosent kvinner i styret vårt, sier Merete Furuberg.

Bondelaget som forbilde

Bondelaget har to kvinnelige nestledere, Brita Skallerud og Kristin Ianssen.

– Bondelaget og Småbrukarlaget er viktige forbilder for likestillingsarbeidet i landbruket. Man

kunne kanskje vente at det i 2016 er lik tilgang til alle posisjonene i organisasjonene og i næringen for kvinner og menn, men det er fremdeles stor overvekt menn, både i de faste lederstillingene i organisasjonene, slik det også er blant bøndene. Her er det stort potensial for endring, påpeker Bjørkhaug.

2. nestleder i Bondelaget, Brita Skallerud, mener at den lave kvinneandelen på toppen i landbruket må settes under lupen.

– Årsaken er sammensatt. Kvinner har et verdisyn som ikke blir verdsatt i toppen. Det handler ikke om at kvinner er dårligere i økonomi, men det ligger noe i de verdier og egenskaper som vi kvinner har i kombinasjon med næringens forestilling om forvaltning av penger. Det er noe ulent her som jeg ikke helt får tak på, sier Skallerud.

Når det er sagt mener hun at det også handler om kvinnene selv: Mange kvinner mangler troen på seg selv, og troen på at de kan i en mannsdominert kultur, som det er vanskelig å snu på.

Kvinner har dessuten en tendens til å trekke seg ut fra organisasjonsliv litt for tidlig, mener Skallerud.

– De er ikke med lenge nok til å lære spillet. Det er menn på toppen, og det er menn som må være med å jobbe for at kvinner slipper til. Det hjelper ikke at vi sitter på damemøter og mener dette er viktig, sier hun.

JULIE MESSEL

julie.messel@nationen.no

nationen.no

Les Hilde Bjørkhaugs utvidede kommentarer knyttet til kvinner i landbrukets styrerom.

Mannsdominert: Kari Redse Håskjold, nestleder i konsernstyret i Nortura siden

Nestleder i Nortura

Kari Redse Håskjold (57), storfebonde og nestleder i konsernstyret i Nortura, elsker vekselbruken mellom kjeledress i fjøset og drakt på flyet.

– Kjønnsbalanse er viktig. Det sier jeg både som styremedlem og som kvinne, sier Håskjold.

Hun er storfebonde fra Volda, og sitter som nestleder i Norturas konsernstyre.

Håskjold er en av seks kvinner i et styre på 14, og har vært styremedlem siden 2008.

Allerede som 24-åring i 1983,

takkert hun ja til sitt første verv.

– Jeg var forholdsvis fersk bonde. Jeg ble oppmuntret av mannen min og av andre menn i lokalmiljøet. Jeg følte jeg fikk utrettet ting, og det ga meg en god start. Jeg kjente meg som bondens forlengede arm, sier hun.

– Hva betyr god kjønnsbalanse for Nortura?

FORAN

«Styrene i landbrukssamvirkene ligger foran styre i næringslivet generelt.»

HILDE BJØRKHAUG
FORSKER OG SOSIOLOG VED NORSK SENTER FOR BYGDEFORSKNING

2012, har erfaring som styremedlem i Nortura siden 2008.

FOTO: BJARNE BEKKEHEIEN AASE

ra: – Kvinner er bra for business

– Det viser seg i alle sammenhenger at riktig kjønnsbalanse er bra for alt, også for business. Der det er god kjønnsbalanse er det også bedre økonomi. Sånn er det også for oss, sier Håskjold.

Demper konfliktnivået

En BI-undersøkelse fra 2010 viser at flere styrekvinner gir økt satsing på styrets kompetanseutvikling, samt at en høy kvinneandel demper konfliktnivået i styret. Det har gjort norske styrever mer effektive, viser studien.

– Hva blir gjort for å oppmuntre kvinner til å ta verv?

– Tilrettelegging og god kursvirksomhet står sentralt. Jeg mener det er avgjørende for å få flere kvinner til å delta i organisasjonsliv og styrearbeid, sier Håskjold.

Hun håper hun kan være et forbilde for yngre kvinner som vil ta på seg tillitsverv.

Ting tar tid

Til tross for at antall kvinner i styrever øker, så er antallet kvinnebønder relativt konstant.

De siste 15 årene har antall kvinnebønder ligget på omtrent 15 prosent, som Nationen omtalte tirsdag.

– Det er vanskelig å skille ut enkelte ting. Det er sammensatt. Det er mange ting som må være i fokus. Det handler mye om tradisjoner. Dessuten er det sånn at ting tar tid. Kanskje må det enda et generasjonsskifte til for at døtrene våre skal ta over gården, sier hun.

BALANSE

«Der det er god kjønnsbalanse er det også bedre økonomi.»

KARI REDSE HÅSKJOLD
NESTLEDER I KONSERNSTYRET I NORTURA

Fakta

Antall kvinner i landbruksstyrer

Nortura

* 2006: 2 av 14 = 14 prosent

* 2016: 6 av 14 = 42,85 prosent

* Mannlig styreleder, dagens ledergruppe består av 8 menn og 1 kvinne

Felleskjøpet Agri

* 2006: 3 av 10 = 30 prosent

* 2016: 5 av 14 = 35,71 prosent

* Mannlig styreleder per i dag, men kvinnelig styreleder innstilt, dagens ledelse består av 8 menn og 2 kvinner.

Tine

* 2006: 4 av 10 = 40 prosent

* 2016: 5 av 14 = 35,71 prosent

* Mannlig styreleder, dagens ledelse består av 9 menn og 2 kvinner-kvinnelig konsernsjef.

Norsk Landbrukssamvirke

* 2009: 2 av 15 = 13,3 prosent

* 2016: 1 av 8 = 12,5 prosent

* Dagens ledergruppe består av 3 menn og 1 kvinne, mannlig styreleder. Organisasjonen er et samarbeidsorgan, og er ikke underlagt lov om kjønnsbalanse.

Bonde- og Småbrukarlaget

* 2006: 2 av 5 = 40 prosent

* 2016: 4 av 7 = 57 prosent

* Kvinnelig styreleder

Bondelaget

* 2006: 5 av 12 = 41,6 prosent

* 2016: 5 av 12 = 41,6 prosent

* Mannlig styreleder, to kvinnelige nestledere

Nationen i går.

NOTERT

Fornøyd: Konstituert sjefredaktør Rino Andersen.

MEDIER

Nationen-opplaget fortsetter å øke

* Mens trenden er fallende opplag for landets aviser, øker Nationen for andre året på rad.

– Det er en veldig hyggelig tilbagemelding fra leserne som stimulerer oss til å strekke oss så langt vi klarer for å lage en best mulig avis og nettaviser, sier konstituert sjefredaktør Rino Andersen.

I 2014 gikk opplaget til Nationen fram med over 7 prosent. I fjor fortsatte veksten med ytterligere 2,2 prosent. Samlet opplag for Nationen er dermed økt til 12.954 eksemplarer.

Mediehusenes totalopplag sank med 5,2 prosent i 2015, til tross for en økning i digitalt opplag på 52 prosent, ifølge bransjeorganisasjonen Mediebedriftenes Landsforening (MBL).

Papir-opplaget alene sank med 8,5 prosent i fjor. VG og Dagbladet gikk aller mest tilbake med en oppslagsnedgang på 20 prosent.

– Det er ikke tvil om at det er tøffe tak, men samtidig er det lyspunkter, ikke minst det at folk nå logger seg inn og konsumerer mediene innhold på alle plattformer, sier administrerende direktør Randi Øgrey i MBL. ©Nationen/NTB

RETTSSAK

Knasende nederlag for Maarud

* Maarud fikk ikke retten med på sin begjæring om at Orkla inntil videre ikke kan bruke «potetgull» i sin markedsføring.

I september i fjor avgjorde Oslo tingrett at Maaruds varemerkeregistrering av «potetgull» var ugyldig. Saken kom opp fordi Orkla ønsket å kalle sin Kims-chips det samme.

Maarud har anket saken til Borgarting lagmannsrett, og i samme slengen ba Maarud om en såkalt midlertidig forføyning om at Orkla ikke får bruke «potetgull» i sin markedsføring. Nå har Borgarting lagmannsrett avgjort at det ikke er grunnlag for noen slik midlertidig forføyning, skriver Dagens Næringsliv.

Selve hovedsaken kommer opp i november. ©NTB